Kommunernas socialtjänst k.f.

PROTOKOLL

Organ	**Datum**	**Nr**
Förbundsstämman	20.11.2026	3/2026

Närvarande

Brändö	Marianne Karlström	Förbundsstyrelsen	Nina Fellman
Eckerö	Anders Svebilius	Förbundsstyrelsen	Sven-Anders Danielsson
Finström	-	Förbundsdirektör	Katarina Dahlman
Föglö	Ulf Lindholm	Ekonomichef	Jenny Tildeman
Geta	Ingvar Björling	Personalchef	Sarah Holmberg
Hammarland	Lars Häggblom	Kanslisekreterare	Åsa Andersson
Jomala	Tage Eriksson	Områdeschef	Susann Peltonen
Kumlinge	Gun-Mari Lindholm	Områdeschef	Paulina Eklund
Kökar	Niclas Karlsson	Områdeschef	Mikaela Brandt-Lindholm
Lemland	Erica Scott	Områdeschef	Pamela Sjödahl
Lumparland	Pia Eriksson	Områdeschef	Jimmy Hellgren
Mariehamn	Christian Nordas		
Saltvik	Berit Hampf		
Sottunga	Rosita Stenros		
Sund	Fredrik Lindeman		
Vårdö	Matilda Björklund		

_____

Ordförande
Berit Hampf

_____

Sekreterare
Katarina Dahlman

_____

Protokolljusterare
Ingvar Björling

_____

Protokolljusterare
Lars Häggblom

Protokollet framlagt 23.11.2026

Kommunernas socialtjänst k.f.

PROTOKOLL

Organ	**Datum**	**Nr**
Förbundsstämman	20.11.2026	3/2026

Föredragningslista för Kommunernas socialtjänst förbundsstämma

Sammanträdestid: 20.11.2026 kl. 13.00

Sammanträdesplats: Itiden

§ 25 Sammanträdets öppnande

§ 26 Val av mötesordförande

§ 27 Fastställande av röstlängd för sammanträdet

§ 28 Sammanträdets beslutförhet och laglighet

§ 29 Godkännande av föredragningslistan

§ 30 Val av protokolljusterare

§ 31 Tilläggsbudget 2026, institutionsvård för missbrukare

§ 32 Tilläggsbudget 2026

§ 33 Översyn av självrisker vid beviljad färdtjänst

§ 34 Avgifter och taxor 2027

§ 35 Budget 2027 och ekonomiplan 2028–2029

Bilagor

1. Ålands landskapsregerings beslut om trafiktaxa för personbefordran med buss i yrkesmässig trafik på Åland, 22.1.2026
2. KSTs frågor om självrisker till landskapsregeringen, 16.4.2026
3. Landskapsregeringens svar från socialvårdsbyrån 07.05.2026 respektive från transportbyrån 24.06.2026
4. Juridiskt utlåtande om självrisker, 11.06.2026
5. Avgifter och taxor 2027
6. Budget 2027 och ekonomiplan 2028–2029
7. Budget 2027 kommunernas synpunkter
8. KST svar på kommunernas utlåtanden över budget 2027

Kommunernas socialtjänst k.f.

PROTOKOLL

Organ	**Datum**	**Nr**
Förbundsstämman	20.11.2026	3/2026

---

§ 25 Sammanträdets öppnande

Enligt Kommunallagen, § 40, öppnas sammanträdet av den ledamot som längst innehaft ett uppdrag i fullmäktige och denne leder ordet tills ordförande och vice ordförande har valts.

Beslut:

Förbundsstämman öppnades av Berit Hampf.

Kommunernas socialtjänst k.f.

PROTOKOLL

Organ	**Datum**	**Nr**
Förbundsstämman	20.11.2026	3/2026

---

§ 26 Val av mötesordförande

Stämman väljer mötesordförande.

Beslut:

Förbundsstämman beslöt utse Berit Hampf till ordförande och Katarina Dahlman till sekreterare.

Kommunernas socialtjänst k.f.

PROTOKOLL

Organ	**Datum**	**Nr**
Förbundsstämman	20.11.2026	3/2026

---

§ 27 Fastställande av röstlängd för sammanträdet

Enligt grundavtalet för Kommunernas socialtjänst k.f. § 6 har varje kommun en röst per påbörjat femhundratal invånare i respektive kommun per 31.12 året före.

Beslut:

Totala antalet röster:

Brändö	1	Kökar	1
Eckerö	2	Lemland	5
Finström	6	Lumparland	1
Föglö	2	Mariehamn	24
Geta	2	Saltvik	4
Hammarland	4	Sottunga	1
Jomala	12	Sund	3
Kumlinge	1	Vårdö	1

Totalt 70 röster

Närvarande röster:

Brändö	1	Kökar	1
Eckerö	2	Lemland	5
Finström	-	Lumparland	1
Föglö	2	Mariehamn	24
Geta	2	Saltvik	4
Hammarland	4	Sottunga	1
Jomala	12	Sund	3
Kumlinge	1	Vårdö	1

Totalt 64 närvarande röster.

§ 28 Sammanträdets beslutförhet och laglighet

Enligt grundavtalet för Kommunernas socialtjänst k.f. § 7 är förbundsstämman beslutfört, då minst två tredjedelar (2/3) av representanterna är närvarande och invånarantalet i de kommuner som är representerade vid mötet är minst hälften av det sammanlagda invånarantalet i kommunalförbundets medlemskommuner.

Enligt grundavtalet § 9 ska kallelse till förbundsstämman skickas elektroniskt till av medlemskommunen uppgiven e-postadress minst fjorton (14) dagar före stämman.

Beslut:

Sammanträdet konstaterades lagligen sammankallat och beslutfört.

Det var 15 av 16 kommuner närvarande och invånarantalet i de kommuner som var representerade var 28 211. Det sammanlagda invånarantalet i kommunalförbundets medlemskommuner är 30 836.

Marianne Karlström, Tage Eriksson, Pia Eriksson och Gun-Mari Lindholm deltog på distans.

Pia Eriksson avvek från mötet kl. 14.30 under behandlingen av § 35, Budget 2027 och ekonomiplan 2028–2029.

Kommunernas socialtjänst k.f.

PROTOKOLL

Organ	**Datum**	**Nr**
Förbundsstämman	20.11.2026	3/2026

---

§ 29 Godkännande av föredragningslistan

Beslut:

Förbundsstämman beslöt godkänna föredragningslistan.

Kommunernas socialtjänst k.f.

PROTOKOLL

Organ	**Datum**	**Nr**
Förbundsstämman	20.11.2026	3/2026

---

§ 30 Val av protokolljusterare

För justering av dagens protokoll utses två protokolljusterare.
Protokolljusteringen äger rum efter mötet fredagen den 20.11.2026 i Kvarteret iTiden.

Beslut:

Förbundsstämman utsåg Ingvar Björling och Lars Häggblom till protokolljusterare.
Protokollet justerades omedelbart efter mötet den 20.11 i Kvarteret iTiden.

Kommunernas socialtjänst k.f.

PROTOKOLL

Organ	**Datum**	**Nr**
Förbundsstämman	20.11.2026	3/2026

§ 31 Tilläggsbudget 2026, institutionsvård för missbrukare

§ 125/FST 22.09.2026

Lagen om missbrukarvård tillämpas på Åland i den lydelse lagen hade 31.12.1992, till den del lagen utgör åländsk behörighet. Till den del lagen utgör rikets behörighet, tillämpas den i aktuell lydelse, även på Åland.

I enlighet med 3 § lag om missbrukarvård ska kommunen sörja för att vården av missbrukarvård anordnas så att den till sin innebörd och omfattning motsvarar behovet i kommunen.

KST erbjuder missbrukarvård i form av öppenvård vid Beroendemottagningen samt frivilliga placeringar på behandlingshem. Ålands hälso- och sjukvård ansvarar för den medicinska missbrukarvården, t.ex. i form av läkarvård, medicinering, avgiftning, tillnyktring och substitutionsvård och kan ta beslut om vård oberoende av vilja.

Institutionsvård inom missbrukarvården är inte en subjektiv rättighet, utan tillhandahålls inom ramen för anslagna budgetmedel. Behovet av institutionsvård har under de senaste åren varit lägre än budgeterat. Mot denna bakgrund har anslaget successivt sänkts och omfördelats, bland annat för att möta behov av ökade budgetanslag inom KST övriga verksamhetsområden.

Kostnaderna för behandlingshemsplaceringar har samtidigt varierat betydligt mellan åren. Utfallet uppgick till 396 027 euro år 2023, 231 000 euro år 2024 och 66 200 euro år 2025. Det budgeterade anslaget för 2026 uppgår till 100 000 euro och baseras på det rekordlåga utfallet 2025.

Under året har behovet av behandlingshemsplaceringar återigen ökat, och kostnaderna för redan verkställda och pågående institutionsplaceringar för personer med missbruk beräknas överskrida budgeten med 13 000 euro. Eftersom prognosen visar på överskridningar inom verksamhetsområdet, bland annat inom utkomststödet, bedöms det inte finnas utrymme för omdisponeringar.

Med beaktande av det rådande ekonomiska läget begärs inte tilläggsmedel för ytterligare behandlingshemsplaceringar under årets resterande månader. Det finns visserligen klienter med ett identifierat eller förväntat behov av behandling, men eftersom det i nuläget är osäkert om och när dessa placeringar kan behöva verkställas, bedöms det inte motiverat att begära tilläggsmedel för placeringar som ännu inte är beslutade.

FÖRBUNDSDIREKTÖRENS FÖRSLAG:
Förbundsstyrelsen föreslår inför förbundsstämman att bevilja tilläggsmedel om 13 000 euro för att täcka de beräknade kostnaderna för institutionsvård för personer med missbruk under 2026. Tilläggsmedlen avser redan beslutade, verkställda och pågående placeringar.

BESLUT:
Förbundsstyrelsen beslöt att godkänna förslaget.

---

§ 156/FST 30.10.2026

Efter den tidigare behandlingen av ärendet gällande tilläggsbudget för 2026 avseende institutionsvård för personer med missbruk har behovet av ytterligare en behandlingshemsplacering aktualiserats. Behovet har varit känt under en längre tid, men förutsättningarna för att verkställa placeringen har inte tidigare förelegat. Av denna anledning har kostnaden för placeringen inte beaktats i den tidigare upprättade kostnadsprognosen. Vårdbehovet är angeläget och placeringen bedöms vara nödvändig att verkställa utan dröjsmål.

Behovet av tilläggsmedel beräknas uppgå till 19 040 euro för en behandlingsperiod om åtta veckor, baserat på ett dygnspris om 340 euro under 2026.

Eftersom kostnaden inte ingick i det underlag som låg till grund för den tidigare begäran om tilläggsmedel, begärs ytterligare tilläggsmedel om cirka 19 040 euro för att täcka kostnaden för den aktuella behandlingshemsplaceringen. Det bedöms inte finnas möjlighet att täcka den tillkommande kostnaden genom omdisponering inom befintlig budget.

FÖRBUNDSDIREKTÖRENS FÖRSLAG:
Förbundsstyrelsen föreslår inför förbundsstämman att bevilja tilläggsmedel om ytterligare 19 040 euro för att täcka de beräknade kostnaderna för institutionsvård för personer med missbruk under 2026, dvs totalt 32 040 euro. Tilläggsmedlen avser redan beslutade, verkställda och pågående placeringar samt en nytillkommen placering.

BESLUT:
Förbundsstyrelsen beslöt att godkänna förslaget.

Kommunernas socialtjänst k.f.

PROTOKOLL

Organ	**Datum**	**Nr**
Förbundsstämman	20.11.2026	3/2026

§ 31/Förbundsstämman 20.11.2026

Beslut:

Förbundsstämman beslöt godkänna förslaget.

Kommunernas socialtjänst k.f.

PROTOKOLL

Organ	Datum	Nr
Förbundsstämman	20.11.2026	3/2026

---

§ 32 Tilläggsbudget 2026

§ 139/FST 30.10.2026

Enligt den senaste helårsprognosen för 2026 (bilaga 4) förväntas kommunernas betalningsandelar bli 723 000 euro högre än budget medan verksamhetskostnaderna uppskattas bli 1 030 000 euro högre än budgeterat. Således är det aktuellt med en tilläggsbudget utöver omdisponeringar. Tilläggsanslag om 32 040 euro för institutionsvård för missbrukare behandlas i ett separat ärende, då dessa kostnader är anslagsbundna.

FÖRBUNDSDIREKTÖRENS FÖRSLAG:
Förbundsstyrelsen föreslår inför förbundsstämman en tilläggsbudget för 2026 om 691 000 euro enligt följande:

- 441 000 euro för köp av tjänster inom personlig assistans,
- 150 000 euro för hemservice inom verksamhetsområdet funktionsservice samt
- 100 000 euro för institutionsvård inom barnskyddet.

Förbundsstyrelsen avser göra omdisponeringar mellan intäkts- och kostnadsanslag för att täcka övriga förväntade kostnadsöverskridningar.

BESLUT:
Förbundsstyrelsen beslöt att godkänna förslaget.

_____

§ 32/Förbundsstämman 20.11.2026

Beslut:

Förbundsstämman beslöt godkänna förslaget. Förbundsstämman har fått information om att anslagsbundna budgetmoment inom funktionsservice prognostiseras överskridas med sammanlagt 102 000 euro. Prognosen som ligger till grund för tilläggsbudgeten har dock tagit dessa överskridningar i beaktande.

Kommunernas socialtjänst k.f.

PROTOKOLL

Organ	Datum	Nr
Förbundsstämman	20.11.2026	3/2026

---

§ 33 Översyn av självrisker vid beviljad färdtjänst

§ 128/FST 22.09.2026

Områdeschefens beredning:

Bilagor:
- KSTs Avgifter och taxor 2026 (bilaga 6)
- Ålands landskapsregerings beslut om trafiktaxa för personbefordran med buss i yrkesmässig trafik på Åland, 22.1.2026 (bilaga 7)
- KSTs frågor om självrisker till landskapsregeringen, 16.4.2026 (bilaga 8)
- Landskapsregeringens svar från socialvårdsbyrån 07.05.2026 respektive från transportbyrån 24.06.2026 (bilaga 9)
- Juridiskt utlåtande om självrisker, 11.06.2026 (bilaga 10)

Bakgrund
Ärendet gäller huruvida KST även fortsättningsvis kan ta ut självrisk för färdtjänst enligt lagen om service och stöd på grund av handikapp av klienter som innehar EU:s funktionshinderkort med A-märkning, trots att motsvarande målgrupp enligt landskapsregeringens beslut från 22.01.2026 reser avgiftsfritt i den allmänna kollektivtrafiken.

Enligt KSTs fastställda Avgifter och taxor för 2026 gäller följande för självrisker inom färdtjänst enligt lag om service och stöd på grund av handikapp:
Färdtjänst enligt handikappservicelagen har en självrisk enligt Ålands landskapsregerings beslut nr 168/2021. Självrisken motsvarar kollektivtrafikens taxa och justeras vid ändringar i denna. Självrisken för vuxna är 2,50 € per enkelresa, för barn 6–12 år 1,25 € och barn under 6 år betalar ingen självrisk.

För stöd för rörligheten enligt socialvårdslagen gäller följande:
Självrisken för enkelresa som beviljas som stöd för rörligheten är minst 5 euro per resa, eller 25 procent av resekostnaden om resan överstiger 20 euro.

Färdtjänstens självrisker lyfts regelbundet av klienter inom KST och även av intresseorganisationer, vilka anser att klienter borde ha rätt att åka färdtjänst enligt lag om service och stöd på grund av handikapp avgiftsfritt.

Kommunernas socialtjänst k.f.

PROTOKOLL

Organ	**Datum**	**Nr**
Förbundsstämman	20.11.2026	3/2026

Ålands Landskapsregering har 22.1.2026 fattat beslut om att fastställa trafiktaxa för personbefordran med buss i yrkesmässig trafik på Åland. Beslutet delgavs inte till KST.

I 6 § framgår att följande passagerare reser avgiftsfritt:
Följande passagerare reser avgiftsfritt:
a) Personer med funktionsvariationer samt medföljande assistent/ledsagare åker avgiftsfritt mot uppvisande av EU:s funktionshinderkort (EU Disability Card A).
b) Passagerare som reser i barnvagn eller sittvagn.
c) Passagerare som medför barnvagn med barn, rullator eller reser i rullstol

I motiveringen till beslutet framgår följande:
Personer med funktionsvariation samt medföljande assistent/ledsagare åker avgiftsfritt mot uppvisande av EU:s funktionshinderkort (EU Disability Card A). Detta innebär en utökning av gruppen med funktionshinder som åker avgiftsfritt till fler än rullstolsburna. Ledsagarkortet utgivet av Funktionsrätt Åland är ej giltigt färdbevis längre då kortet har missbrukats och det ej finns några klara kriterier för vem som har rätt att erhålla kortet.

EU:s funktionshinderkort kan beviljas från FPA med eller utan A-märkning. Det är endast ett funktionshinderkort *med* A-märkning som berättigar till avgiftsfri kollektivtrafik. I praktiken erbjuder Ålandstrafiken ändå samtliga passagerare med EU:s funktionshinderkort avgiftsfri kollektivtrafik oavsett märkning.

Landskapsregeringen har genom socialvårdsbyrån 1.4.2026 uppmärksammat KST på Landskapsregeringens beslut från 22.1.2026 vilken innebär möjlighet till avgiftsfria resor för fler personer.

Lagstiftning gällande självrisker inom färdtjänst
Landskapslag (2022:91) om klientavgifter inom socialvården 26 § reglerar självrisken inom färdtjänst enligt lag om service och stöd på grund av handikapp.
För färdtjänst som ordnas enligt 8 § 2 mom. handikappservicelagen, vilken gäller på Åland med stöd av landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av lagen om service och stöd på grund av handikapp, kan högst en så stor avgift tas ut som motsvarar den avgift som uppbärs i offentlig trafik på Åland.
Eftersom självrisken kan vara högst en så stor avgift som motsvarar den avgift som uppbärs i offentlig trafik på Åland och trafiktaxan för personbefordran med buss i Yrkesmässig trafik på Åland anger att personer som uppvisar EU:s funktionshinderkort har rätt att åka gratis, skickades följande frågor till Ålands landskapsregering.

1. *Delar socialvårdsbyrån tolkningen att klienter som uppvisar EU:s funktionshinderkort ska ha rätt att åka sina färdtjänstresor kostnadsfritt mot uppvisande av EU:s funktionshinderkort?*

2. *Har Beslut om att fastställa trafiktaxa för personbefordran med buss i yrkesmässig trafik på Åland ÅLR 2026/410 delgivits till KST? Enligt KSTs postbok har informationen inte nått KST, områdeschef för funktionsservice fick del av beslutet per e-post av Susanne Broman 1.4.2026.*
3. *Beslutet påför utökade kostnader för KST. Har det på landskapsregeringen gjorts någon konsekvensanalys inför beslutet, inklusive gällande huruvida KST ska kompenseras för ökade kostnader? Kommer KST att kompenseras?*

Svaren finns i sin helhet i bilagor till ärendet. Landskapsregeringens bedömning gällande fråga 1 är följande:
”Klientavgiftslagens 26 § och dess förarbeten ger ingen närmare vägledning gällande avgiften. Detta innebär att lagen lämnar utrymme för tolkning när det gäller om personer med EU:s funktionshinderkort ska få avgiftsfri färdtjänst, eftersom denna målgrupp enligt 6 § i landskapsregeringens beslut om att fastställa trafiktaxa för personbefordran med buss i yrkesmässig trafik på Åland får resa avgiftsfritt i kollektivtrafiken.

Av 4 § 3 mom. förordning om service och stöd på grund av handikapp (FFS 759/1987), vilken gäller på Åland genom landskapsförordning (2010:51) om tillämpning i landskapet Åland av förordningen om service och stöd på grund av handikapp, framgår att kommunen kan ersätta den som avses i 5 § i förordningen för skäliga kostnader för transport med taxi, invalidtaxi eller motsvarande fordon. Detta innebär att det inte endast är klientavgiftslagens 26 § som bör beaktas. Förarbeten saknas när det gäller handikappserviceförordningen, liksom förordningar i allmänhet, varför det även saknas vägledning när det gäller skrivningen om ”skäliga kostnader”.

Rättsläget är således inte tydligt. Det innebär att den ansvariga myndigheten fattar beslut om självrisken för färdtjänst enligt handikappservicelagen, och i sista hand prövas beslutet i domstol.

Riksdagens biträdande justitieombudsman (BJO) konstaterade i sitt avgörande BJO 20.8.2012 Dnr 1050/4/11 att bestämmelsen i 6 § i rikets förordning om klientavgifter inom social- och hälsovården (motsvaras delvis av 26 § klientavgiftslagen) är vag och ger utrymme för prövningsrätt vid tillämpningen. BJO konstaterade att det i sista hand avgörs i domstol (förvaltningsdomstolen) om den avgift som uppbärs av klienten och som avses i lagen och förordningen om klientavgifter inom social- och hälsovården är av lämplig storlek.”

Landskapsregeringens beslut delgavs inte till KST enligt Transportbyråns svar. Någon konsekvensanalys av beslutets ekonomiska effekter för KST har enligt transportbyråns svar inte

genomförts. Bedömningen har varit att beslutet utökar gruppen med funktionshinder som åker avgiftsfritt till fler personer, vilket förhoppningsvis ska öka antalet resande i kollektivtrafiken. Landskapsregeringens bedömning är att rättsläget inte är tydligt och att frågan i sista hand kan behöva prövas i domstol. Landskapsregeringen har heller inte uttryckt att de avser kompensera KST för minskade intäkter. Mot bakgrund av ovanstående valde KST att begära ett utlåtande från en juridisk byrå. Många klienter som har beviljats färdtjänst enligt lag om service och stöd på grund av handikapp bedöms uppfylla kriterierna för EU:s funktionshinderkort med A-märkning.

KSTs förbundsstämma fattar beslut om KSTs avgifter och taxor.

Självrisk utgående från färdtjänst enligt lag om service och stöd på grund av handikapp
2025 hade 594 klienter beviljad färdtjänst enligt lag om service och stöd på grund av handikapp och 42 071 resor genomfördes. Det är svårt att bedöma den faktiska intäktsminskningen skulle innebära eftersom den beror på hur många klienter som ansöker om och beviljas EU:s funktionshinderkort med A-märkning. Den långsiktiga effekten kan dock uppgå till cirka 100 000 euro per år om merparten av målgruppen innehar kortet.

I det juridiska utlåtandet från 11.06.2026 rekommenderas att ”i situationer där den offentliga kollektivtrafiken inte uppbär någon avgift av den berörda klienten är den mest försvarbara tolkningen att KST inte kan ta ut självrisk för motsvarande färdtjänst utan att överskrida avgiftstaket i 26 § i klientavgiftslagen. Det rekommenderas att KST uppdaterar sina avgiftsgrunder och anvisningar, informerar berörda klienter om EU:s funktionshinderkort med A-märkning. Ett uttag av självrisk vid färdtjänsten skulle överskrida lagens avgiftstak och därmed stå i strid med 26 § i klientavgiftslagen.”

KST har att självständigt ta ställning till avgiftsuttaget, men bedömer att det juridiska utlåtandets slutsatser bör tillmätas vikt vid utformningen av KSTs avgifter och taxor.

Självrisk utgående från Service som stöder rörligheten enligt socialvårdslagen
Vad gäller självrisken vid service som stöder rörligheten enligt socialvårdslagen ska klientavgiftslagens allmänna bestämmelser tillämpas. Avgift får tas ut enligt betalningsförmåga, men avgiften får inte överstiga kostnaderna för serviceproduktionen. Därtill är KST skyldiga att ge klienten ett beslut om en avgift som bestäms baserat på klientens betalningsförmåga. Bestämmelser om nedsättning av avgift eller efterskänkning bör tillämpas. KST rekommenderas att knyta självrisken för service som stöder rörligheten till kollektivtaxan för busstrafiken.

2025 hade 165 klienter service som stöder rörligheten och 4906 resor genomfördes. Avgifterna för självrisken uppskattas till ca 30 000 € årligen.

KSTs taxa för service som stöder rörligheten följer gällande lagstiftning, men rutinerna för information om nedsättning eller efterskänkning av avgifter bör ser över.

Sammanfattande diskussion
KST:s ekonomiska situation är fortsatt utmanande. Om självrisken för färdtjänst enligt lagen om service och stöd på grund av handikapp tas bort för innehavare av EU:s funktionshinderkort med A-märkning bedöms avgiftsintäkterna minska med upp till cirka 100 000 euro per år. Samtidigt behöver KST säkerställa att avgiftsuttaget sker i enlighet med gällande lagstiftning. Detta påverkar kommunalförbundets budgetförutsättningar negativt och innebär ett minskat ekonomiskt handlingsutrymme i en redan ansträngd ekonomisk situation.

Även om landskapsregeringen konstaterar att rättsläget är oklart har KST att beakta det juridiska utlåtandets bedömning att uttag av självrisk riskerar att överskrida klientavgiftslagens avgiftstak när motsvarande resa i kollektivtrafiken är avgiftsfri. Mot denna bakgrund bedöms det mest rättssäkra alternativet vara att avstå från självrisk för innehavare av EU:s funktionshinderkort med A-märkning trots att det har påverkan på KSTs ekonomiska förutsättningar. KST har historiskt utgått från de taxor som landskapsregeringen fastställer för busstrafiken som grund för självrisken inom färdtjänsten.

Beaktat KSTs utmanande ekonomiska situation bedöms det dock inte motiverat att minska avgiftsintäkterna i service som stöder rörligheten eftersom nuvarande självrisker följer lag. KST bedömer att förändringarna är skäliga att genomföra i samband med kommande uppdatering av KSTs avgifter och taxor. Budget för 2026 är redan fastställd utgående från att självrisker för resor bekostas av klienten. KST behöver informera klienterna och tillse rutiner för uppvisande av EU:s funktionshinderkort med A-märkning. En förändring behöver beaktas i budget för 2027 samt i gällande servicenivåer och information till klienter.
KST har övervägt om avgiftsfriheten bör omfatta samtliga personer som beviljats färdtjänst enligt lag om service och stöd på grund av handikapp. Landskapsregeringens beslut om trafiktaxa knyter dock avgiftsfriheten till innehav av EU:s funktionshinderkort med A-märkning. KST bedömer därför att samma avgränsning bör tillämpas inom färdtjänsten för att säkerställa en konsekvent och rättssäker tillämpning av avgiftsbestämmelserna.

KST konstaterar att eventuella förändringar inom färdtjänsten föranleds av beslut som fattats av landskapsregeringen och som medför ekonomiska konsekvenser för KST. Någon kompensation för de minskade intäkterna har inte aviserats. En ändring av självrisken enligt lag om service och stöd på grund av handikapp minskar den juridiska risken för KST genom att avgiftsuttaget anpassas till den tolkning som lämnats i det juridiska utlåtandet. Om nuvarande avgiftssystem bibehålls för självrisk enligt lag om service och stöd på grund av handikapp finns

en risk att avgiften i framtiden kan komma att ifrågasättas genom omprövning eller rättslig prövning.

FÖRBUNDSDIREKTÖRENS FÖRSLAG:
Förbundsstyrelsen föreslår inför förbundsstämman att självrisken för färdtjänst enligt lag om service och stöd på grund av handikapp fastställs till 0 euro mot uppvisande av EU:s funktionshinderkort med A-märkning. För klienter som inte uppvisar EU:s funktionshinderkort med A-märkning kvarstår självrisk enligt kollektivtrafiktaxan.

Förbundsstyrelsen ger samtidigt förvaltningen i uppdrag att uppdatera Avgifter och taxor samt ta fram anvisningar för hur innehav av EU:s funktionshinderkort med A-märkning ska styrkas.

Självrisken för service som stöder rörligheten ska inför förbundsstämman föreslås oförändrad.

Landskapsregeringen uppmärksammas på situationen som innebär ökade kostnader för KST.

BESLUT:
Förbundsstyrelsen beslöt att godkänna förslaget.

_____

§ 33/Förbundsstämman 20.11.2026

Beslut:

Förbundsstämman beslöt godkänna förslaget.

Kommunernas socialtjänst k.f.

PROTOKOLL

Organ	Datum	Nr
Förbundsstämman	20.11.2026	3/2026

---

§ 34 Avgifter och taxor 2027

§ 141/FST 30.10.2026

Enligt grundavtalet § 8 ska förbundsstämman fastställa grunderna för förbundets avgifter.

Ett förslag på avgifter och taxor för 2027 återfinns i bilagan. Ändringar jämfört med 2026 års taxa är gulmarkerade.

Föreslagna ändringar inkluderar förutom förtydliganden och språkliga ändringar bland annat följande:

- För boende inom kortvarig omsorg för barn ändras åldersgränsen till 17 år och yngre istället för 16 år och yngre. Bakgrunden är att minimiåldern för vissa ersättningar (inklusive pension) från FPA har höjts från 16 till 18 år, vilket får till följd att klienter under 18 år inte kan erhålla bostadsbidrag. Ändringen i taxan görs för att undvika att enskilda unga klienter kommer i kläm på grund av dessa omständigheter som slår olika på Åland jämfört med i riket.
- Avgiften för trygghetslarm preciseras med ett belopp istället för hänvisning till anlitad aktörs taxa, vilket blir tydligare för klienterna och leder till förenklade rutiner.
- Maximal serviceavgift per dygn och per månad för effektiverat serviceboende (ESB) föreslås höjas till samma nivå som Oasen, vilket är lägst av de kommuner/kommunalförbund som tillämpar en maxavgift.
- Maximal serviceavgift per dygn och per månad för och för institutionsboende föreslås höjas till samma nivå som Mariehamns stad, vilket är lägst av de kommuner/kommunalförbund som tillämpar en maxavgift.
- Avgiftsfri service avseende färdtjänst enligt handikappserviceförordningen vid uppvisande av funktionshinderkort med A-märkning.

Pris-/indexjusteringar

- Måltidsavgiften för serviceboende enligt handikappservicelagen föreslås höjas från 5,40 till 5,50 euro per dygn för en måltid per dygn och från 10,80 till 11,00 euro per dygn för två måltider per dygn.
- En ny beräkning av vårddygnsavgift för Tallbacken har gjorts baserat på 2025 års vårddygn (barn på barnhem) med avdrag för kostnader för skyddshem. Priset har justerats i enlighet med detta.

- Inom specialomsorgen föreslås en höjning av grundavgiften från 51,50 till 52,30 euro per månad, bastuavgiften från 3,10 till 3,15 euro per månad och måltidsavgiften från 5,40 till 5,50 euro per månad.
- Beloppen i rött kan komma att indexjusteras eller ändras i lag, vilket meddelas av landskapsregeringen i slutet av året. Som en följd kan räkneexempel komma att justeras.

Avgifter som stryks då de inte anses vara tillämpliga:

- Hemrehabilitering (erbjuds inte längre, kvarleva från tidigare)
- Avgift för socialjour (lagstöd för avgiften saknas)
- Avgift för familjeboende på Tallbacken (kvarleva från tidigare)

En klientavgift får högst uppgå till ett belopp motsvarande produktionskostnaden för den aktuella servicen. Därutöver måste KST i enlighet med likabehandlingsprincipen ha samma avgift för alla klienter oavsett hemkommun. Då avgifterna för måltidsservice varierar kraftigt mellan kommunerna som levererar måltidsservice till KST:s klienter har detta en negativ inverkan på KST:s möjligheter att få kostnadstäckning via klientavgifterna.

FÖRBUNDSDIREKTÖRENS FÖRSLAG:
Förbundsstyrelsen föreslår inför förbundsstämman att avgifter och taxor för 2027 fastställs enligt bilaga 8. Indexjusteringar och eventuella lagändringar uppdateras i dokumentet på tjänstens vägnar.

BESLUT:
Förbundsstyrelsen beslöt att godkänna förslaget.

_____

§ 34/Förbundsstämman 20.11.2026

Beslut:

Förbundsstämman beslöt godkänna förslaget.

Kommunernas socialtjänst k.f.

PROTOKOLL

Organ	Datum	Nr
Förbundsstämman	20.11.2026	3/2026

---

§ 35 Budget 2027 och ekonomiplan 2028–2029

§ 127/FST 22.09.2026

Budget 2027 och ekonomiplan 2028–2029 enligt bilaga 5.

FÖRBUNDSDIREKTÖRENS FÖRSLAG:
Förbundsstyrelsen antecknar budget 2027 till kännedom och budgeten skickas ut till kommunerna för kännedom med möjlighet att lämna synpunkter senast 16.10. Kommunerna bjuds in till ett informations- och diskussionstillfälle den 05.10 kl. 18.00-20.00. Budgeten planeras godkännas vid styrelsemötet den 30.10. Förbundsstämman hålls den 20.11.

BESLUT:
Förbundsstyrelsen beslöt att godkänna förslaget.

_____

§ 140/FST 30.10.2026

Utlåtanden har inkommit från Eckerö, Föglö, Finström, Geta, Hammarland, Jomala, Kökar, Lemland, Lumparland, Mariehamn, Saltvik, Sund och Vårdö, se bilaga 5.
KST:s svar på utlåtandena finns i bilaga 6.

FÖRBUNDSDIREKTÖRENS FÖRSLAG:
Förbundsstyrelsen föreslår inför förbundsstämman att förbundsstämman godkänner bifogade förslag till budget 2027 och ekonomiplan 2028–2029 enligt bilaga 7, där kommunernas andel av budget för år 2027 är 33 654 000 euro och verksamhetskostnaderna tillåts öka med 2,8 % för planåret 2028 och med 4,4 % för planåret 2029.

BESLUT:
Förbundsstyrelsen beslöt att godkänna förslaget.

Kommunernas socialtjänst k.f.

PROTOKOLL

Organ	**Datum**	**Nr**
Förbundsstämman	20.11.2026	3/2026

---

§ 35/Förbundsstämman 20.11.2026

Beslut:

Förbundsstämman beslöt att godkänna förslaget med tillägget att KST tillsammans med medlemskommunerna uppvaktar Ålands landskapsregering i fråga om den framtida finansieringen.